

# Nieuwsbrief Vereniging PBC's

nr. 1, jaargang 3, januari 2003

Redactie: Wim Keizer, tel. 023 – 5546387, e-mail [wkeizer@probiblio.nl](mailto:wkeizer@probiblio.nl)

---

## Van de redactie

“Basisbibliotheek”, “Facilitair bedrijf”, “Kenniscentrum” (met kennisteams), “Werkgeverschap” en “Provinciaal netwerk” blijven de begrippen die in vrijwel elke provincie een rol spelen in de bibliotheekvernieuwing (schaalvergroting en vernieuwing netwerk).

Maar wat is de inhoud van de begrippen, welke organisaties komen er uit voort en hoe verhouden die organisaties zich tot elkaar? Daarover zijn verschillende betrokkenen in veel provincies met elkaar aan het puzzelen. Sinds half december is er echter niet veel nieuws aan het licht getreden. Geen berichten, goede berichten? Of: geen berichten, geen vooruitgang? Hoe dan ook, in dit nummer aandacht voor het Bibliotheekplan van Noord-Holland.

Wim Keizer  
29 januari 2003

## Statencommissie NH stemt in met Bibliotheekplan en met reacties SOOB/ProBiblio

De Statencommissie Zorg, Welzijn en Cultuur van de provincie Noord-Holland heeft 15 januari ingestemd met het voorstel van GS het door het projectteam bibliotheekvernieuwing gemaakte Bibliotheekplan vast te stellen als leidraad voor het veranderingsproces van de openbare bibliotheken. Ook stemden de Statenleden in met de reacties van de Stichting Overleg Openbaar Bibliotheekwerk (SOOB) en ProBiblio (aanvullend op de SOOB). Beide organisaties hadden schriftelijk gereageerd. Namens de SOOB gaf voorzitter Hans Lastdrager (directeur OB Hoorn) een mondelinge toelichting en namens ProBiblio directeur Paul Mekking.

Langere termijn

Het Bibliotheekplan is een strategisch verhaal voor de langere termijn. De concretisering krijgt gestalte door het maken van jaarplannen, te beginnen voor 2003. Als perspectief voor de langere termijn ziet de provincie een nieuw netwerk, bestaande uit een aantal basisbibliotheek, ProBiblio-nieuwe-stijl en kennisteams. Dit geheel wordt bij elkaar gehouden door de SOOB als orgaan van het gehele Noord-Hollandse bibliotheekwerk (en haar Zuid-Hollandse equivalent, BOZH). De kennisteams worden gevuld vanuit basisbibliotheek en vanuit ProBiblio. ProBiblio-nieuwe-stijl wordt een organisatie “van en voor alle bibliotheken in Noord- en Zuid-Holland”. Om daar vorm aan te geven komt er “een medebeleidsbepalend orgaan” voor ProBiblio, bestaande uit vertegenwoordigers van de basisbibliotheek.

## Processen en projecten

De provincie ziet voor de komende jaren drie deelprocessen:

- de vorming van basisbibliotheek;
- de omvorming van ProBiblio;
- de vernieuwing van het netwerk.

In hoofdstuk 10 van het Bibliotheekplan geeft de provincie een planning van deze deelprocessen. Ook staat daarin een overzicht van projecten die o.a. voortkomen uit de in 2002 uitgebrachte SOOB-adviezen, waarvan een deel zal starten in 2003. Tot die projecten behoren in elk geval de 4 door de SOOB ingediende projecten, n.l. OBIP+, [Al@din](#), Kwaliteitszorg en Breedband (zie bericht in decembernummer).

Wat de planning van de deelprocessen betreft, gaat de provincie uit van:

- a. Vorming basisbibliotheek. Voor 2003 gaat het om verdere oriëntatie op samenwerking en visievorming op vernieuwing. Voor 2003-2004 staat implementatie van samenwerking en van innovatieve projecten gepland en voor 2004-2005 bibliotheekverbreding.

- b. Omvorming ProBiblio met behulp van een extern projectleider en advisering door de SOOB. Voor 2003-2004 gaat het om onderzoek naar de gewenste provinciale ondersteuning. Ook is er een deeltraject "regiodirectie" in 2003-2005. De omvorming van ProBiblio zelf staat genoemd in de jaren 2004-2005.
- c. Vernieuwing binnen het netwerk. Hierbij horen de SOOB-projecten (2003-2004) en de vorming van kennisteams (2004-2005).

#### SOOB-reactie

De heer Lastdrager belichtte in zijn mondelinge reactie de vier belangrijkste punten uit de schriftelijke reactie. Allereerst merkte hij op dat het plan ambitieus is. "Om het te doen slagen is nauw overleg nodig met de bibliotheken, de besturen daarvan en de gemeentebesturen. Het creëren van een goed draagvlak is essentieel. De provincie claimt terecht de regiorol. Als je invloed wilt hebben, kan dat echter alleen bij voldoende financiële middelen. Nu stopt de provincie alleen het OCenW-geld in het proces en dat is veel te weinig als je kijkt naar het ambitieniveau. Er zal geld bij moeten", aldus Lastdrager. Hij zei verder dat de SOOB claimt de vernieuwing zelf inhoudelijk te willen aansturen. De genoemde 4 projecten zijn daarvan de start. Over het werkgeverschap zei Lastdrager dat de SOOB er van uit gaat dat veranderen van het werkgeverschap het sluitstuk is van een langdurig proces en niet één van de eerste stappen. Wat ProBiblio betreft, zei hij dat het voor de SOOB van belang is dat ProBiblio een organisatie wordt voor alle bibliotheken en dat die organisatie ook door de bibliotheken wordt aangestuurd. Tot slot onderstreepte hij de noodzaak - die ook in het Bibliotheekplan wordt genoemd - om een werkgroep financiën in te stellen, zodat aannames en veronderstellingen onderbouwd dan wel ontkracht kunnen worden.

#### ProBiblio-reactie

De heer Mekking onderschreef de SOOB-reactie volledig. Vanuit zijn verantwoordelijkheid voor ProBiblio vroeg hij aandacht voor vier punten van zorg.

Het eerste punt betreft de financiële consequenties van een herverdeling van taken tussen ProBiblio en basisbibliotheken.

Mekking noemde het buitengewoon naïef te veronderstellen dat dit kostenneuraal zou kunnen. Hij verwacht derhalve niet geringe transformatiekosten.

Hij voegde daaraan toe: "Graag breng ik de uitspraak van gedeputeerde Neef onder uw aandacht dat hij heeft toegezegd dat deze transformatiekosten niet door ProBiblio behoeven te worden betaald maar voor (extra) rekening van de provincie zijn. Uiteraard spreken wij daarbij over het deel dat toe te rekenen valt aan Noord-Holland."

Het tweede punt is de samenwerking tussen Noord- en Zuid-Holland. Hij pleitte ervoor de fusiewinst van ProBiblio niet verloren te laten gaan en te kiezen voor één transformatieproces.

Als derde punt bracht hij in dat het tempo te hoog is, niet alleen naar gemeenten en bibliotheekbesturen maar zeer zeker ook voor de medewerkers van ProBiblio. "Het door de provincie voorgestelde tempo ligt wat mij betreft boven de menselijke maat", aldus de heer Mekking.

Als laatste punt wees hij er op dat de 30-min-bibliotheken er niet op achteruit mogen gaan.

Dat is niet eenvoudig, want meer aanwenden van de provinciale subsidie voor de grotere gemeenten betekent, bij een gelijk blijvend bedrag aan provinciale subsidie, dat er minder beschikbaar is voor de kleinere gemeenten.

De heer Mekking besloot: "Een betere financiële onderbouwing is noodzakelijk en het instellen van een financiële werkgroep verdient wat ons betreft de hoogste prioriteit".

#### Verbouwingkosten

De Statenleden lieten blijken de opmerkingen van SOOB en ProBiblio graag ter harte te willen nemen. Gedeputeerde Neef verklaarde onomwonden dat hij inderdaad staat voor zijn uitspraak dat de "verbouwingkosten" (ook wel "frictiekosten" genoemd) voor rekening van de provincie zullen zijn en niet uit het gewone budget voor ProBiblio betaald zullen worden. Hij voegde daar wel aan toe dat de provincie niet zegt "verbouw maar een eind weg", maar zelf bepaalt - door middel van de te maken jaarplannen - wat er precies verbouwd zal worden.

## Werkgroepen

Naast de al genoemde "werkgroep financiën", komt er ook een "werkgroep werkgeverschap".

De SOOB had laten weten vorming van basisbibliotheken (d.w.z. samenwerking en afstemming van bibliotheekwerk binnen regio's) een logisch proces te vinden, ook als gekeken wordt naar andere sectoren in de samenleving. De SOOB onderschrijft ook dat het personeel van kleinere bibliotheken dat nu nog in dienst is van ProBiblio in de toekomst in dienst kan komen van de basisbibliotheek, waarbij de SOOB wel als voorwaarde ziet dat aan de genoemde minimum-omvang van 40 tot 60 fte wordt voldaan.

De SOOB schrijft hierover: "Vanaf deze minimum-omvang is, indien gewenst, integraal management mogelijk. Er is dan sprake van een "regionaal werkgeverschap", maar gekoppeld aan één rechtspersoon (de nieuwe basisbibliotheek)".

Overigens ziet de SOOB "integraal management" niet als doel op zichzelf. Aan de orde is toch steeds de vraag hoe (basis)bibliotheken samen een vangnet creëren - of hoe er voor hen een vangnet gecreëerd wordt - om de continuïteit te garanderen bij uitval van kwetsbare functies. Zolang er nog geen sprake is van volledige basisbibliotheken, maar van basis-bibliotheken-in-wording blijven de huidige werkgeversfuncties wat de SOOB betreft intact. De overdracht van het werkgeverschap, per regio gekoppeld aan de daadwerkelijke fusie van bibliotheken tot een nieuwe basisbibliotheek, is wat de SOOB betreft het sluitstuk van het proces van vorming van basisbibliotheken en kan geen breekijzer zijn.

De SOOB schrijft verder: "Afhankelijk van de uiteindelijke omvang van de basisbibliotheken, is de SOOB er overigens voorstander van om basisbibliotheken te stimuleren een vorm van "gemeenschappelijk werkgeverschap" te kiezen. Uit de inzichten en ontwikkelingen in de andere provincies kan geconcludeerd worden dat bijvoorbeeld 1 miljoen inwoners niet een te grote schaal is voor een gezamenlijk werkgeverschap. Ter vergelijking kan gelden dat de Openbare Bibliotheek Amsterdam als centrale werkgever een werkgebied van 770.000 inwoners heeft (de deelgemeenten in Amsterdam en de gemeenten Diemen en Ouder-Amstel). Breed wordt beseft dat het arbeidsrecht en vraagstukken op P&O-

gebied dermate ingewikkeld zijn geworden dat te kleine werkgevers die dat allemaal zelf proberen aan te pakken in problemen komen".

Met de werkgroep werkgeverschap wil de provincie laten nagaan welke goede oplossingen er zijn.

*Belangstellenden kunnen de volledige teksten van het Bibliotheekplan en de SOOB- en ProBiblio-reacties gemaild krijgen.*

## Procesbureau inventariseert stand per provincie

In opdracht van het landelijke procesbureau bibliotheekvernieuwing inventariseert bureau Zunderdorp Beleidsadvies & Management de stand van zaken van de bibliotheekvernieuwing per provincie. De gegevens zijn o.a. bedoeld voor de staatssecretaris van OCenW om daarmee de Kamer te informeren. Volgens bureau Zunderdorp zullen de resultaten van de inventarisatie openbaar zijn.

## Weekbericht procesbureau

Het procesbureau geeft een wekelijkse digitale nieuwsbrief uit. Wie deze brief wil ontvangen kan zich per mail opgeven bij: [m.rijdsdam@bibliotheekvernieuwing.nl](mailto:m.rijdsdam@bibliotheekvernieuwing.nl)

## Data 2003 Vereniging PBC's

De data voor bijeenkomsten Vereniging PBC's in 2003 zijn:

- **wo. 16 april**, 's ochtends: samen met delegatie NBLC-bestuur (waarschijnlijk in La Vie, Utrecht)
- **do. 5 juni**, 's middags: bijeenkomst met de voorzitters.
- **do. 25 sep.**, 's middags: themabijeenkomst over nader te bepalen onderwerp(en).
- **do. 13 nov.** hele dag: bijeenkomst ergens op locatie (Friesland, Drenthe, Utrecht of Limburg).